

## POSTANOWIENIE

21 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Władysław Pawlak

na posiedzeniu niejawnym 21 lutego 2025 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa M. K.

przeciwko J. K.

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej Warszawa-Praga w Warszawie

o ustanowienie rozdzielnosci majątkowej,

na skutek skargi kasacyjnej J. K.

od wyroku Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie

z 20 czerwca 2023 r., IV Ca 492/23,

**1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**

**2. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) zł, z odsetkami ustawowymi za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia pozwanej niniejszego orzeczenia do dnia zapłaty, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego;**

**3. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie na rzecz adw. A. K. (zastępcy adw. M. K.) wynagrodzenie w kwocie 540 (pięćset czterdzieści) zł, powiększonej o stawkę podatku od towarów i usług, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej J. K. z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

[PG]

## UZASADNIENIE

Pozwem z 20 lipca 2022 r. powód M. K. wniósł o ustanowienie rozdzielności majątkowej między małżonkami M. K. i J. K. z dniem 12 czerwca 2022 r., wskazując w uzasadnieniu, że pomiędzy stronami toczy się postępowanie rozwodowe z jego inicjatywy.

Pozwana w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa w całości.

Występujący w sprawie prokurator wniósł o jego uwzględnienie.

Sąd Rejonowy dla Warszawy – Pragi Południe w Warszawie ustalił, że M. K. i J. K. zawarli związek małżeński 31 maja 2018 r., w O. Posiadają dwoje małoletnich dzieci. Pomiedzy stronami toczy się postępowanie rozwodowe zainicjowane przez powoda. Aktualnie strony nie zamieszkują razem i nie prowadzą wspólnego gospodarstwa domowego, a rozpad więzi pomiędzy nimi jest trwały. W ocenie Sądu I instancji dalsze pozostawanie małżonków we wspólności majątkowej mogło mieć negatywny wpływ na ich sytuację materialną, jak i uzyskany do tej pory dorobek. W konsekwencji Sąd uznał, że w sprawie zaistniały ważne powody w rozumieniu art. 52 k.p.c., przemawiające za ustanowieniem rozdzielności majątkowej pomiędzy stronami, zgodnie z żądaniem powoda oraz wnioskiem prokuratora i wyrokiem z 23 listopada 2022 r., w szczególności, ustanowił z dniem 30 czerwca 2022 roku rozdzielność majątkową małżeńską pomiędzy J. K. i M. K., a w pozostałym zakresie powództwo oddalił.

Apelację od tego orzeczenia wniosła pozwana zaskarżając go w części, to jest, w szczególności, odnośnie do jego punktu pierwszego, zarzucając błędy w ustaleniach faktycznych i naruszenie art. 227 k.p.c. oraz art. 52 § 1 i 2 k.p.c. i 5 k.c. We wnioskach domagała się między innymi zmiany zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości. W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie.

W ocenie Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie apelacja pozwanej zasługiwała na częściowe uwzględnienie, to znaczy, w zakresie, w którym zmierzała do zmiany daty ustanowienia rozdzielności majątkowej - od daty wniesienia powództwa, to jest z dniem 20 lipca 2022 r. W pozostałym zakresie jako

bezzasadna podlegała oddaleniu. Zdaniem Sądu odwoławczego, Sąd Rejonowy błędnie zinterpretował art. 52 § 2 zd. 2 k.r. i. o., gdyż Sąd I instancji musi oznaczyć dzień powstania rozdzielności majątkowej i w wyjątkowych wypadkach może być to dzień wcześniejszy niż dzień wytoczenia powództwa (art. 52 § 2 zd. 2 k.r.i o.). W ocenie Sądu II instancji w realiach stanu faktycznego sprawy nie zachodził jednak taki wypadek. Zdaniem Sądu Okręgowego, Sąd I instancji prawidłowo uznał, iż występująca pomiędzy stronami separacja, w tym okoliczność toczącego się postępowania o rozwód, uzasadniała ustanowienie rozdzielności majątkowej i wyrokiem z 20 czerwca 2023 r., w szczególności, zmienił zaskarżony wyrok w punkcie pierwszym w ten tylko sposób, iż datę „30 czerwca 2022 roku” zastąpił datą „20 lipca 2022 roku”, a apelację w pozostałym zakresie oddalił.

W skardze kasacyjnej wniesionej od wyroku Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie z 20 czerwca 2023 r., (sygn. akt IV Ca 492/23) pozwana, reprezentowana przez pełnomocnik z urzędu, zaskarżając to orzeczenie w całości, zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 52 § 1 k.r.i.o poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że w przedmiotowej sprawie zaistniały ważne powody uzasadniające ustanowienie rozdzielności majątkowej małżeńskiej oraz naruszenie przepisów postępowania, tj. 378 § 1 zd. 1 k.p.c., poprzez zaniechanie rozpoznania sprawy w granicach apelacji. We wnioskach domagała się w szczególności uchylecia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu Warszawa-Praga w Warszawie.

Skarżąca oparła wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance określonej przez art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c. W jej ocenie oczywista zasadność skargi wynikała z naruszenia przez Sąd II instancji prawa materialnego, tj.: art. 52 § 1 k.r.i.o., poprzez jego niewłaściwe zastosowanie oraz naruszenia przepisów prawa procesowego, tj.: art. 378 § 1 zd. 1. k.p.c., co miało wpływ na wynik sprawy. Według skarżącej Sąd Okręgowy wydając zaskarżony wyrok niewłaściwie zastosował art. 52 § 1 k.r.i.o., uznając, że w sprawie zaistniały „ważne powody” uzasadniające ustanowienie rozdzielności majątkowej małżeńskiej pomiędzy pozwaną, a powodem M. K., przy czym oparł swoje rozstrzygnięcie na przesłankach pozamajątkowych. Tymczasem, jak podkreślił pełnomocnik skarżącej,

zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie pozwalał wskazać konkretnych konfliktów w aspekcie majątkowym, ani żadnych sytuacji, w której zaistniałaby przeszkoda w zarządzie majątkiem wspólnym. Nadto Sąd II instancji naruszył art. 378 § 1 zd. 1. k.p.c., poprzez zaniechanie rozpoznania sprawy w granicach apelacji i w konsekwencji pominął podniesiony przez pozwaną zarzut błędu w ustaleniach faktycznych, polegający na pominięciu okoliczności, że w małżeństwie pozwanej i powoda nie doszło do sytuacji w której ustrój wspólności majątkowej zagrażał lub naruszał interes majątkowy M. K. oraz podstawy ekonomiczne funkcjonowania rodziny.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powód M. K. wniósł o odmowę jej przyjęcia do rozpoznania, a w przypadku przyjęcia skargi do rozpoznania, o jej oddalenie, jako pozbawionej uzasadnionych podstaw oraz o zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną prokurator Prokuratury Okręgowej Warszawa-Praga w Warszawie wniósł o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a w przypadku dopuszczenia skargi kasacyjnej przez Sąd Najwyższy do rozpoznania, o oddalenie skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W

judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Przewidziana w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt. 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75, z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, nie publ., z dnia 29 kwietnia 2015 r., II CSK 589/14, nie publ.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 nie publ. i przywołane tam orzecznictwo).

W kontekście motywów uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i uzasadnienia postanowienia Sądu odwoławczego brak podstaw do podzielenia tezy skarżącej, iż kontestowane orzeczenie jest oczywiście wadliwe

w przedstawionym wyżej rozumieniu przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z powyższych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c., art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398<sup>21</sup> k.p.c., w zakresie zaś odsetek, opierając się na art. 98 § 1<sup>1</sup> k.p.c. w zw. z art. 19 ust. 1 i art. 31 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 614) oraz przy uwzględnieniu § 2a rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 sierpnia 2014 r. w sprawie określenia brzmienia klauzuli wykonalności (jedn. tekst: Dz. U. z 2021 r., poz. 2324). Zasądzone koszty obejmują wynagrodzenie za zastępstwo procesowe ustalone według stawki minimalnej (§ 4 ust. 1 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych - jedn. tekst: Dz. U. z 2023 r., poz. 1935 ze zm.).

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu, rozstrzygnięto stosownie do art. 29 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o advokaturze oraz § 2 i § 4 ust. 1 i 3, § 10 ust. 1 pkt 7 i § 16 ust. 4 pkt 2 oraz § 24 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2024 r. poz. 763).

[PG]

r.g.

